

**UNIVERSITATEA "BABEȘ-BOLYAI" CLUJ-NAPOCA
UNIVERSITATEA DIN AGDER, NORVEGIA**

ORAȘUL ÎN TRILOGIA *BEATLES* DE LARS SAABYE CHRISTENSEN

-REZUMAT-

COORDONATORI

PROF. UNIV. DR. SANDA TOMESCU BACIU

PROF. UNIV. DR. JAHN HOLLJEN THON

STUDENT-DOCTORAND

ANDRA-LUCIA RUS

CLUJ-NAPOCA

2016

CUPRINS

INTRODUCERE	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Tema de cercetare	Error! Bookmark not defined.
Argument	Error! Bookmark not defined.
Structura tezei	Error! Bookmark not defined.
ASPECTE TEORETICE	
Introducere	Error! Bookmark not defined.
Turnura spațială	Error! Bookmark not defined.
Orașul.....	Error! Bookmark not defined.
Narațiunea	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Cartografia	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Mersul	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Memoria.....	Error! Bookmark not defined.
Mnemotehnica.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Aducerea aminte	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Memoria-loc.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Locul	Error! Bookmark not defined.
Concluzii preliminare.....	Error! Bookmark not defined.
LARS SAABYE CHRISTENSEN	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Introducere	Error! Bookmark not defined.
Caracteristice generale	Error! Bookmark not defined.
Eroul poticnit	Error! Bookmark not defined.
Scriitorul cu imaginație slabă și memorie bună. Narațiunea, memoria și orașul	Error! Bookmark not defined.
defined.	
Memoria și locul. Distilarea poetică	Error! Bookmark not defined.
Trilogia.....	Error! Bookmark not defined.
Concluzii preliminare.....	Error! Bookmark not defined.
BEATLES	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Introducere	Error! Bookmark not defined.
Introducere în roman.....	Error! Bookmark not defined.
The Beatles: revoluția culturală	Error! Bookmark not defined.
Muzica în <i>Beatles</i>	Error! Bookmark not defined.
Interferențe muzică-text	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Muzica- instrument mnemonic	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Muzică, identitate și memorie.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Primul capitol.....	Error! Bookmark not defined.
Introducere	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Tehnica narativă.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>

Hoinari urbani	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Harta orașului este desenată	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Concluzii preliminare.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Orașul în <i>Beatles</i>	Error! Bookmark not defined.
Cartografierea	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Aducerea aminte	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Mersul	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Simțul locului în <i>Beatles</i>	Error! Bookmark not defined.
Smellscape	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Locuri protectoare/ Locuri alienante	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Concluzii preliminare.....	Error! Bookmark not defined.
BLY [PLUMB] (1990)	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Introducere	Error! Bookmark not defined.
Introducere în roman.....	Error! Bookmark not defined.
Apartenența, prietenia, identitatea	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Titlul: Greutatea memoriei.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Structura și tehnica narativă.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Muzica și mișcări culturale în oraș	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Concluzii preliminare.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Orașul în <i>Bly [Plumb]</i>	Error! Bookmark not defined.
Cartografierea	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Pe acoperișul orașului	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Mersul	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Concluzii preliminare.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Locuri, simțuri și memorie.....	Error! Bookmark not defined.
Cotidianul și simțul locului	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Acasă.....	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Karl Johan și Dopsgate	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Concluzii preliminare.....	Error! Bookmark not defined.
BISETTELSEN [ÎNMORMÂNTAREA]	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Introducere	Error! Bookmark not defined.
Tehnica narativă.....	Error! Bookmark not defined.
Aducerea aminte, uitarea și trauma.....	Error! Bookmark not defined.
Magical Mystery Tour	Error! Bookmark not defined.
Revizitând <i>Beatles</i> . Manuscrisul inversat	Error! Bookmark not defined.
Prietenia	Error! Bookmark not defined.
“Prietene vechi”	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Patru este numele sfânt	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Înmormântarea	Error! Bookmark not defined.
Concluzii preliminare.....	Error! Bookmark not defined.
CONCLUZII	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

**BIBLIOGRAFIE.....ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
ANEXA 1 INTERVIU CU LARS SAABYE CHRISTENSEN.ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
Cuvinte cheie: locul, spațiul, simțul locului, simțurile, cartografie, Oslo, Lars Saabye
Christensen, mersul, memoria, cartografie literară, orașul, literatură urbană, Beatles.**

Lucrarea de față a pornit de la următoarea întrebare: Care este rolul orașului în trilogia „Beatles” de Lars Saabye Christensen? Prin a găsi răspunsul la această întrebare, intenția a fost aceea de a obține o mai bună înțelegere a romanelor în cauză și de a deschide studiile literare spre progresele realizate în geografia umanistă și în domeniul studiilor urbane. Corpusul selectat pentru cercetare include trei romane, care formează împreună o trilogie și spune povestea lui Kim Karlsen și a prietenilor săi, în orașul Oslo: „Beatles”, „Bly” [Plumb], „Bisettelsen” [Înmormântarea].

Lars Saabye Christensen este un scriitor norvegian contemporan născut la Oslo, în 1953, și de multe ori asociat cu acest oraș, deoarece dincolo de rădăcinile sale personale, orașul este omniprezent în operele sale. Cercetarea mea a avut intenția de a privi dincolo de această etichetă și de a găsi modul în care orașul se infiltrează în textul literar și modul în care narațiunea interacționează cu scena urbană. Ipoteza inițială a fost că rolul orașului este multiplu, acesta fiind coloana vertebrală a firului narativ în timp ce orașul este la rândul său construit prin narațiune. Pe măsură ce narațiunea și orașul sunt construite, poveștile sunt ancorate pe harta orașului pentru a fi apoi revizitate, orașul devenind astfel un ajutor mnemonic. Pentru înțelegerea rolului orașului, analiza s-a axat în principal pe Oslo-ul fictiv creat în romane, un oraș strâns legat de Oslo-ul real, Cercetarea nu a avut ca scop evidențierea elementelor comune dintre orașul fictional și cel real sau dacă unele elemente au fost schimbate sau distorsionate. Aceste aspecte ar putea fi incluse într-un proiect interesant de urmărit în viitor.

Cadrul teoretic mai larg este format din conceptele propuse de “turnura spațială” în științele umaniste, direcție care a pledat pentru a se acorda atenția cuvenită spațiului și spațialității, prin atingerea unui echilibru între timp și spațiu, deoarece primul a dominat abordările teoretice. Conceptul cheie care a influențat cercetarea mea este “locul”, o formă de spațiu, care este încărcat cu sens, povești și memorie. Pentru a putea înțelege rolul orașului în trilogia lui Lars Saabye Christensen, a fost necesar să analizez modul în care locurile create prin narațiune pot conduce la noi modalități de interpretare a textului. Locul a fost definit în primul rând prin progresele realizate

în geografia umanistă și cu ajutorul scrierilor lui Edward Casey sau Yi-Fu Tuan, de exemplu. În plus, alte instrumente importante folosite pentru a răspunde la tema de cercetare sunt: cartografierea, cartografia literară, simțurile și simțul locului, mersul, și alte procese legate de memorie.

Teza cuprinde 5 capitole principale, plus o introducere generală și concluzii finale. Intenția a fost de a începe de la aspectele teoretice pentru a introduce apoi analizele romanelor, încercând să fac această tranziție cât mai naturală. Pe lângă introducerea generală, fiecare capitol conține introducerea proprie pentru o experiență mai ușoară de lectură și pentru a clarifica obiectivele stabilite. Mai mult, au fost adăugate concluzii preliminare la sfârșitul fiecărui capitol, dar și în cadrul capitolelor ori de câte ori a apărut nevoia de a reitera progresul făcut. Teza cuprinde, de asemenea, o anexă cu un interviu acordat de Lars Saabye Christensen în legătură cu proiectul meu de cercetare, care reafirmă importanța orașului în scrierile sale și oferă câteva informații utile cu privire la abordarea locului și a memoriei de către autor.

Introducerea generală își propune să clarifice tema de cercetare și conturează direcțiile care vor fi urmate pe parcursul tezei, împreună cu introducerea teoriilor și conceptelor care vor fi utilizate pentru a găsi răspunsuri la ipotezele alese. În plus, alegerea de a studia orașul prin intermediul conceptului de loc este argumentată, cât și de ce abordarea narațiunii ca o formă de cartografiere ar putea fi o abordare utilă. De asemenea, o scurtă prezentare a fiecărui capitol este inclusă cu scopul de a oferi cititorilor o hartă a tezei și a structurii urmărite.

Primul capitol, intitulat "Cadrul teoretic" are ca scop principal să introducă și să definească conceptele și teoriile care vor fi utilizate în analiza romanelor. În ceea ce privește tema orașului în literatură, un subiect extrem de complex, studiile critice și teoretice sunt extrem de variate și numeroase. Din acest motiv, o selecție riguroasă a surselor bibliografice a fost necesară, alegând acele teorii și teoreticieni care să contribuie cel mai bine la consolidarea argumentelor mele și să ajute la testarea ipotezelor stabilite pentru această teză. Capitolul teoretic începe cu o secțiune dedicată turnurii spațiale cu scopul de a explica modul în care aceasta a condus la un interes reînnoit în materie de spațialitate în domeniul științelor umaniste. Prezentarea include conceptele

unora dintre teoreticienii fundamentali care au pledat pentru necesitatea de a găsi un echilibru atunci când se discută despre timp și spațiu sau istorie și geografie.

După discuția despre turnura spațială, capitolul teoretic conține trei secțiuni principale, dedicate orașului, memoriei și locului. Secțiunea dedicată orașului începe cu o introducere în genul de literatură care poate fi considerat literatură urbană. Fără a avea intenția de a fi exhaustivă, ținând cont de numărul mare de teoreticieni preocupați de spațiul urban în general sau în literatură, această secțiune prezintă câteva dintre abordările asupra textelor construite pe scena urbană. Pe lângă scriitura urbană, procesele de cartografiere și mersul au fost introduse ca fiind esențiale pentru modul în care orașul este reprezentat în trilogie. Narațiunea are foarte multe în comun cu cartografia, iar spunerea unei povești este foarte similară cu trasarea unei hărți. Mersul este de asemenea central și susține scrierea, cartografierea și amintirea. În ceea ce privește memoria, capitolul teoretic conține o secțiune dedicată acestui proces, concentrată pe a dovedi că memoria este strâns legată de spațialitate. Conceptul de “place-memory”, aparținându-i lui Edward Casey, este principalul concept introdus în această secțiune. Mai departe, capitolul teoretic se încheie cu o secțiune dedicată conceptului-cheie pentru această cercetare: locul. Această secțiune reiterează unele idei care au fost deja introduse pe tot parcursul capitolului teoretic cu privire la loc, dar introduce și simțul locului sau simțurile ca elemente centrale pentru înțelegerea rolului orașului.

Al doilea capitol introduce opera autorului și funcționează ca o tranziție de la cadrul teoretic la analizarea romanelor. Deși nu este exhaustivă, această introducere se concentrează asupra acelor elemente care susțin și consolidează tema de cercetare a acestei teze. După o scurtă discuție despre poziția ocupată de scriitor în literatura norvegiană, sunt dedicate secțiuni separate analizei unor fragmente din colecțiile sale de poezie și povestiri scurte. Se poate observa astfel importanța orașului în scrierile sale. Memoria, narațiunea ca formă de cartografiere sau conexiunea puternică cu locurile trasate pe harta orașului au fost evidențiate.

După primele două capitole, fiecare dintre capitolele care urmează tratează în mod specific romanele trilogiei. Chiar dacă s-a făcut alegerea de a dedica capitole separate pentru fiecare, romanele vor fi tratate într-o manieră comparativă.

Al treilea capitol este cel mai lung și este dedicat romanului „Beatles”, începând cu o introducere în roman. Analiza va urmări apoi trei direcții diferite: rolul muzicii, o analiză extinsă a primului capitol al romanului, urmate de analiza proceselor care se desfășoară pe scena urbană, plus prezentarea locurilor încărcate de sens care sunt create prin aceste procese. Vorbind despre un roman construit pe muzica celor de la Beatles, acest aspect este inevitabil important și cercetarea s-a îndreptat și spre interferențele dintre muzică și text. Rolul muzicii în acest roman ar fi putut fi un subiect de cercetare destul de complex chiar și luat separat, astfel, scopul a fost să prezint acele aspecte care sunt strâns legate de tema cercetării, analizând modul în care muzica a contribuit la creionarea orașului și modul în care muzica influențează memoria. Pe parcursul analizei, a devenit clar că primul capitol al romanului este cheia pentru înțelegerea textului și că poate fi văzut ca o versiune condensată a întregului roman. Astfel, acestui capitol i-a fost acordată atenție suplimentară, fiind considerat locul unde harta orașului este trasată și unde sunt introduse personajele. S-a observat și că multe din evenimentele prezentate au de obicei un sens dublu, deoarece optimismul și efervescența tinereții sunt umbrite de semne negative. Mai departe, luând în considerare întregul roman, cartografierea, mersul și amintirea au fost analizate, tot timpul atrăgând atenția asupra modului în care aceste procese influențează firul narativ și ritmul povestirii.

Al patrulea capitol este dedicat romanului „Bly” [Plumb] și începe tot cu introducerea romanului, clarificând simbolistica titlului și anunțând una dintre principalele teme ale romanului: prietenia. Muzica nu mai este un element la fel de prezent, comparat cu primul roman al trilogiei, dar joacă în continuare un rol important în reprezentarea orașului. Astfel, o scurtă secțiune va fi dedicată muzicii și în acest capitol. În ceea ce privește cartografierea, mersul și memoria, am urmărit modul în care harta trasată în „Beatles” este revizitată, iar straturile orașului devin vizibile. Mersul este în continuare unul dintre modurile prin care personajele interacționează cu orașul dar apar și multe episoade când orașul este privit mai obiectiv, de deasupra.

Capitolul cinci examinează al treilea roman din trilogie, „Bisettelsen” [Înmormântarea], un roman care contestă structura primelor două romane, prezentându-l pe Kim Karlsen adult, dar imediat după ce și-a pierdut memoria și pleacă într-o lungă călătorie spre „acasă”. Aducerea aminte este acum înlocuită de uitare și traumă, în timp ce personajul principal se angajează într-un tur magic spre moarte. Cu toate acestea, memoria și orașul sunt încă elemente cheie, în principal pentru

cititori, care vor revizita locurile create în primele două romane. Poveștile relatate în „Beatles” sunt acum contestate de un manuscris ascuns care conține episoadele șterse din varianta originală.

Concluziile finale sunt menite să clarifice rezultatele acestei cercetări și modul în care au fost testate ipotezele inițiale. Pentru a arăta modul în care orașul se infiltrează în text la diferite niveluri, cercetarea a demonstrat că orașul este coloana vertebrală a firului narativ și în timp ce poveștile sunt țesute pe harta orașului, orașul fictiv în sine este construit. În timp ce aceste procese se desfășoară, amintirile sunt ancorate pe harta orașului și depozitate în locuri încărcate de sens. Astfel, orașul devine un ajutor mnemonic și amintirea este declanșată de revizitarea hărții orașului.